

Timo Heinonen kok

Kirjallinen kysymys opintolainahyvityksen menettämisestä varusmies- tai siviilipalveluksesta johtuvan viiveen vuoksi

Eduskunnan puhemiehelle

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan ammattikorkeakouluopiskelija saattoi menettää jopa 5 000 euron opintolainahyvityksen, jos hän viivästytti opintojen aloittamista varusmiespalveluksen vuoksi. Nykyisin jos opiskelija valmistuu korkeakoulusta tavoiteaikataulussa, hän voi saada valtiolta jopa 3 300—7 600 euron opintolainahyvityksen. Tilastojen mukaan noin 145 300 opiskelijaa nosti opintolainaa lukuvuonna 2023—2024, ja noin 232 800 opiskelijalla oli valtiontaukaus voimassa.

Nykyinen lainsäädäntö ja Kelan soveltamiskäytäntö johtavat siihen, että opintolainahyvityksen määräaika alkaa kulua jo siitä, kun nuori ottaa opiskelupaikan vastaan, eikä siitä, kun hän tosiasiassa aloittaa opinnot. Tämä aiheuttaa epäoikeudenmukaisia tilanteita erityisesti niille nuorille, jotka pääsevät ammattikorkeakouluun opiskelemaan suoraan valmistuttuaan toiselta asteelta. Tällöin he eivät ole vielä ehtineet suorittamaan varusmies- tai siviilipalvelustaan ennen opiskelupaikan vastaanottamista.

Opintolainahyvitys otettiin käyttöön vuonna 2014. Sen tavoitteena on parantaa opiskelijoiden mahdollisuuksia keskittyä päätoimiseen opiskeluun sekä kannustaa nopeampaan valmistumiseen. Hyvitystä voi saada, jos tutkinto suoritetaan määräajassa ja opiskelijalla on valtion takaa-amaa opintolainaa yli 2 500 euroa. Yleisimmän ammattikorkeakoulututkinnon (210 opintopistettä) määräaika on neljä lukuvuotta. Määräaikaa voidaan pidentää esimerkiksi vanhempainrahan ja sairauspäivärahan perusteella.

Opintolainahyvityksen määräaikaa voidaan pidentää myös varusmies- tai siviilipalveluksen vuoksi, mutta ainoastaan niiden lukukausien osalta, jolloin opiskelija on tosiasiallisesti ollut palveluksessa. Sen sijaan palvelusta edeltäviä tai sen jälkeisiä poissaolokuukausia ei nykyisen lain mukaan voida ottaa huomioon, vaikka viive olisi käytännössä seurausta palvelukseen liittyvästä ajallisesta sijoittumisesta. Opintotukilain ongelmallisuus koskee erityisesti ammattikorkeakouluopiskelijoita, sillä siellä opinnot suoritetaan tiettyyn tahtiin, johon ei voi hypätä mukaan kesken vuoden.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 248/2025 vp

Onko hallitus valmis muuttamaan käytänteitä niin, ettei opiskelija voi menettää opintolainahyvitystään varusmies- tai siviilipalveluksen aiheuttaman viiveen vuoksi?

Helsingissä 20.8.2025

Timo Heinonen kok